

MESELLER Üzerine Bir İnceleme

- Kral Süleyman'ın özdeyişlerinin mesajı -

31-) Meseller 9. Bölüm – Kelam Çalışması / Vaaz

9. bölümde iki konu var: Tanrısal bilgelik ve dünyanın bilgeliği. Orijinal metinde bilgelik dışı bir kelimedir. Böylece 9:13-18 ayetlerindeki Fahişe Kadın tanrısızlığın ya da sahte tanrıların bilgeliğini yansıtırken, 9:1-6 ayetlerindeki Bilge Kadın İsrail'in Tanrısı'nın bilgeliğini yansıtmaktadır. Her iki kadın da yoldan geçenleri kendi evlerine çağırıyor. Ancak bu yollardan biri eğri (yanlış) ve kötüdür (1:10, 15-16). Böylece okuyucu RAB'bin bilgeliği ile mi, fahişenin bilgeliği ile mi yemek yiyeceğine karar vermelidir.ⁱ

9. bölümdeki her iki kadın da “*bana gelin*” diye bağırılmaktadır (9:4, 9). Belki burada “*neden kadın?*” diye sorabiliriz. Meseller Kitabı boyunca baba oğluna ya da öğretmen öğrencisine konuşmaktadır (“*oğlum dinle*”). Ancak 9. bölüm biraz farklı; burada bilgelik doğrudan konuşuyor. Bütün Meseller genç bir kişiye yazılıyor. Genç bir kişi hayatın başlangıcındayken, henüz hayat tecrübesi yokken ona “*dinle*” diyerek uyarılar ve öğütler verilmektedir.

Meseller Kitabı genç insanların hayata hazırlanması için yazılmış olduğundan, genç ve tecrübesiz bir adamın hemen dikkatini çekebilecek bir şekilde, güzel bir kadın simgesi kullanılarak Tanrısal Bilgelik öğretilmektedir.

Diğer yandan yetişkin ve olgun kimseler olsak bile, Meseller bize dikkatli olmak konusunda yol gösterir. Çünkü tecrübelerimiz varsa da yeterli değildir; bilgemiz varsa da yeterli değildir; gücümüz varsa da yeterli değildir. Böylece Meseller kadın veya erkek olsun, büyüklere, yetişkinlere ve çocuklara öğretmek içindir. Yani hepimiz kendi tecrübe, bilgi ve gücümüzle tuzaklardan kaçamayız; ve bilmeyiz ki, tuzaklar da bizim düşmanlarımızdır.

Tanrısal Bilgelik burada kadın olarak yüksek yerde oturuyor (9:3). Bu da kadının çok önemli biri olduğunu göstermektedir. Ve yine 9:14 ayetindeki fahişe kadın da yüksek bir yerde oturuyor -o da kendini önemli göstermeye çalışıyor; yani dünyasal bilgelik Tanrısal bilgeliği taklit ediyor.

Antik çağda tapınaklar yüksek yerlere kurulurdu ve önemli kimseler de bu tapınaklara yakın, yüksek yerlerde evlerini yaparlardı; ve böylece şehrin özel insanları böyle tepelere yakın yerde yaşarlardı. Tapınakların yüksek yerlerde olması o kadar önemliydi ki; Babil'in merkezi iki ırmak arasında düz bir yer olduğundan, tapınak yapılabilmesi için önce taşlardan pramit şeklinde bir tepe inşa ettiler ve bu tepenin en üst kısmına tapınağı kurdular. Böylece yüksek yer deyince “*Tanrıya ait yer*” akla gelmektedir (8:2).

9:5 ayetinde Bilge Kadın bu genç adımı birlikte yemek yemeğe davet etmektedir. Bu olay yakın bir ilişki göstermektedir. Ve yine “*genç adamı bir kadının çağırması*” meseline bakarak, bilgelikle ilişkimizin karı-koca arasındaki ilişki gibi çok yakın olması gerektiğini öğreniyoruz. Ancak fahişe kadın da bu genç adama yakın bir ilişki teklif etmektedir (9:17). Ancak dünyasal bilgelik olan fahişenin yolu ölüme götürmektedir (9:18).¹

Böylece insanlar bu geçici hayatın yollarında yürürken karşılarına çıkan iki kadından bahsedilmektedir. Bu kadınların sesini duyan bir genç adam, en başında hangi kadını seçmesi gerektiğine karar vermelidir.

Diğer yandan bu iki kadın bize yaratılışın başında, ilk günah ve düşüşten hemen sonra açıklanan Tanrı'nın yargı sözlerini hatırlatmaktadır:

Tekvin 3:15 Seninle kadını, onun soyuyla senin soyunu
Birbirinize düşman edeceğim.
Onun soyu senin başını ezecek,
Sen onun topuğuna saldıracaksın.

Bu yargı sözleri aynı zamanda bize iki soy olduğunu göstermektedir: **kadının soyu ve yılanın soyu** (Matta 13:37-38). Bu iki soy birbirine düşman bir halde ve savaş içinde olacaktır (Matta 13:39-40). Bu iki soy görüldüğü üzere kadının soyu ve yılanın soyu yani şeytanın soyudur (I.Yuhanna 3:10).

Yani burada da iki soy arasındaki savaşa tanık olmaktadır. “*Kadının Soy*” ifadesi ile açıkça Mesih'e işaret edilmektedir; çünkü Mesih olağan bir şekilde doğan biri değildir; bilinen bir şekilde bizlerin bir ana-babadan doğmasının tersine Mesih İşıya peygamberin dediği üzere bir bakireden beden alıp aramıza gelecekti:²

Galatyalılar 4:⁴Ama yakit dolunca, Tanrı öz Oğlu'nu gönderdi. O bir anadan doğdu, doğumu da ruhsal yasa altındaydı.⁵Öyle ki, ruhsal yasa altında bulunanları özgür kılsın ve bizler evlatlığa alınabilelim.

Galatyalılar Mektubundaki bu sözlerden yaratılışın başında vaat edilmiş, kadın soyundan gelecek olan Kurtarıcı'nın zaman dolduğunda geldiğini okuyoruz. Çünkü bu yüzden oğulluğu alabilmişiz; Tanrı'ya “baba” diyebiliyoruz; ve bu yüzden Tanrı'nın çocukları olma yetkisine sahibiz (Yuhanna 1:12).

Böylece Mesih ve göksellik, Mesih ve kurtuluş gözlerimizde daha net oluyor. Çünkü Mesih'in zamanın doluluğunda doğumu ve bizleri kurtarışından bahseden bu ayetten önceki Galatyalılar 4:3 ayeti Mesih'siz insanı “*dünya unsurları altında köle*” olarak tanımlıyor:

¹ I.Krallar 16:31, 18:4, 19; 21:25; II.Krallar 9:22, Vahiy 2:20

² İşıya 7:14 Bundan ötürü Rab'bin kendisi size bir belirti verecek: İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacak.

Galatyalılar 4:³ Bunun gibi bizler de ruhsal yönden çocukken, dünyanın ilkel ögelerince **tutsak** edilmişik.

Bu ayetin ne dediğine dikkat edin: “*dünyada ve tutsak*” diyor. Vahiy kitabını açınca Mesih’in son zaferini okurken yine benzer bir ifade ile karşılaşmaktayız. Filedelfiya kilisesine yaşadığı sıkıntı ve gördüğü baskılar neticesinde şu vaat verilmişti:

Vahiy 3:¹⁰ Çünkü **sabra ilişkin sözümü tuttu.** *Yeryüzünde yaşayanları* denemek için tüm dünyaya gelecek olan deneme saatinde ben de seni koruyacağım.

Görüldüğü üzere burada iki halktan bahsediyor: Tanrı Sözü’ne sadık olan halk – **Mesih’in sözünü tutan halk**) ve *yeryüzün yaşayan halk*.

Meseller Kitabı da benzer şekilde bize iki kadın gösteriyor (9:1-5, 13-18). Bu kadınlardan ilki Tanrısal Bilgelik –**yaşam vaat ediyor**; ikincisi ise dünyasal bilgelik – **ölüme götürmektedir**.

Tekvin Kitabında gördüğümüz kadının soyu –**Tanrı’ya ait halk**- ile yılanın soyu – **şeytana ait halk**- arasındaki savaş devam etmektedir. Her ikisi de insanları kendisine çağırmaktadır. Her ikisi de bir paydaşlık için insanları çağırıyor. Hangi kadını seçeceğiniz konusu ise ölüm veya yaşam konusu oluyor.

Vahiy 6:⁹ Kuzu beşinci mührü açınca, **Tanrı Sözü ve ruhsal tanıklıkları için ölenlerin canlarını sunağın altında** gördüm.

¹⁰Yüksek sesle bağırdılar: “Ey egemen Rab! Kutsal ve gerçeksın sen. **Yeryüzünde yaşayanları** ne zaman yargılayacak, onlardan kanımızın öcünü ne zaman alacaksın?”

Yine Vahiy Kitabına baktığımızda “*(1-) Tanrı Sözü ve ruhsal tanıklıkları için ölenler ve (2-) yeryüzünde yaşayanlar*” olarak iki halk görmekteyiz. Bu da bizi yaratılışın başına, düşüşten hemen sonrasına götürmektedir: kadın soyu ve yılan soyu (Tekvin 3:15).

Azizlerin Mesih’e olan feryatları bu iki halkı bize tekrar gösteriyor. Burada Tanrı Sözü ve tanıklık sebebiyle öldürülmüş olanların halen Kuzu’ya dua ettiklerini görüyoruz. Tanrı Sözü ve tanıklık için öldürülmüş; ama Mesih’te yaşayan halk olarak, ölümden bile dua ederek “*yeryüzünde yaşayanlar*”³ olarak tanımladıkları kişilerin yargılanmasını bekliyorlar.

Böylece burada da iki soy ya da iki halk net bir şekilde bellidir: Tanrı’nın halkı ve yılanın halkı. Kurtuluş tarihi boyunca şeytanın soyu Tanrı’nın halkına karşı savaşmaktadır. Kutsal Kitap içinde sadece iki halk vardır; ya Tanrı’nın tarafında olan halk ya da şeytanın tarafında olan halk.

³ “yeryüzünde yaşayanlar” (yeryüzü üzerine) Vahiy 3:10; 8:13; 11:10; 13:8, 14; 17:8.

Böylece hangi kadın ile yemek yiyeceğimiz nasıl bir yaşam şeklini seçeceğimizle çok ilgilidir.

Bu yüzden Mesih de insanın gideceği iki yoldan bahsetmiştir: bu yol ya dar yoldur, yaşama gider; ya da geniş yoldur, yıkıma gider (Matta 7:13-14; [13:37-38]).

Benzer şekilde Vahiy 2:20-22 ayetlerinde sahte öğretiş, geçmişte Tanrı halkına eziyet etmiş olan bir kadına benzetilir. Bu kadın İzebel'dir (I.Krallar 16:31-33; 18:4, II.Krallar 9:22, 30). Böylece Tiyatira kilisesi bu kadın hakkında uyarılırken karşımıza yine iki halk ya da iki soy çıkmaktadır.

Vahiy 2:²³Bu kadının çocuklarını ise kırıp geçireceğim. O zaman tüm kilise toplulukları yüreğin isteklerini ve aklın düşüncelerini araştıran ben olduğumu ve her birinize yaptıklarınıza yaraşır karşılığı vereceğimi anlayacak.

²⁴“Öte yandan, ‘Tiyatira’da geriye kalanlarınıza, bu öğretiyi benimsemeyenlere konuşuyorum. Onların, şeytanın derin gizleri dediği öğretiye sırt çeviren sizlere bildiriyorum: Üzerinize başka yük yüklemiyorum.

Kutsal Kitap Tanrı halkının göksel vatandaş olduğunu söylemektedir (Filipililer 3:20). Böylece buradaki şehitler sadık olan tüm Tanrı halkını temsil ederek göklerde Tanrı'nın huzurundadır. Onlar Tanrı düşmanlarını “*yeryüzünde yaşayanlar*” olarak tanımıyor; yani onların duası yersel vatandaşlığı olanları işaret ediyor. Böylece Vahiy Kitabı ve Kutsal Kitap boyunca bu iki halk arasındaki savaşı (Vahiy 6:15; 13; 14; 17:2), Meseller Kitabında iki kadın ve dolayısı ile onlara katılan iki halk olarak görmekteyiz.

I.Korintliler 3:⁹Çünkü bizler Tanrı'nın iş ortaklarıyız. Sizlerse Tanrı'nın çiftliği, Tanrı'nın yapısı..

¹⁰Tanrı'nın bana verilen kayrası uyarınca uzman bir mimar gibi temeli attım, başka birisi de yapıyı kuruyor. Bu kavramla herkes yapıyı nasıl kurduğuna dikkat etsin.

Böylece Meseller Kitabı sağlam bir temel üzerinde devam etmenin önemine dikkat çeker. İki kadın ya da iki çağrı ve dolayısı ile onlara katılan iki halk, bize hangi taraftan olmamız gerektiğine dikkat etmemizi gösterir.

ⁱ Proverbs, Baker Commentary on the Old Testament, s.59, 60